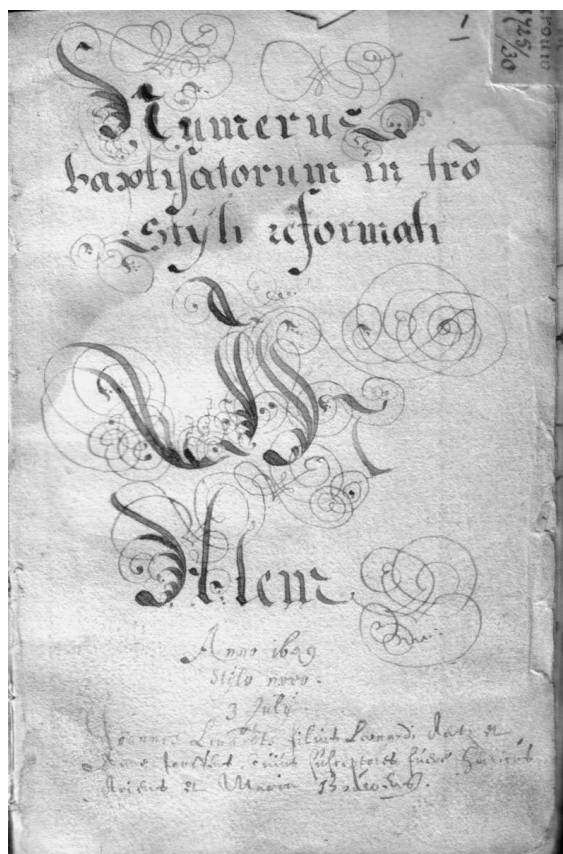

GENEALOGISCH TIJDSCHRIFT

NGV AFDELING BETUWE

AQUA VITAE

2003, 6e jaargang nr. 2

INHOUDSOPGAVE

Colofon	2
Van de voorzitter	3
Lezingenprogramma najaar 2003 afdeling Betuwe.....	4
Afdelings Homepage	5
Nieuws uit de afdeling West Noord Brabant , <i>F. Roelvink</i>	5
De rode loop in het schoutambt Heteren 1783, <i>W. van de Westeringh</i>	6
Kennismaken met, <i>M. van Beek-Montens</i>	12
Bibliotheek	13
Publicatie door den Ed. Hove Provinciaal aan de E. Classis van Tiel, Rakende de Inschrijving van Weduwnaars en Weduwen, <i>A. Spies</i>	15
Kwartierstaat van Gerardus Leendert van Heusden uit Culemborg, <i>Henk van Heusden</i>	16
Fragment genealogie Kiep vervolg, <i>B.H. Kiep</i>	22

Het overnemen van artikelen zonder toestemming van de redactie is niet toegestaan

De inhoud van de artikelen is voor verantwoording van de auteur.

NGV AFDELING BETUWE

Colofon

Zie afdelingswebsite: <http://betuwe.ngv.nl>

Losse tijdschriften: € 1,20 per stuk.

Van de voorzitter

De vakanties zijn alweer achter de rug, sommige leden zijn dicht in de buurt gebleven maar anderen weer ver weg. De postbesteller moet de post voor onze secretaris steeds op de top van een berg in Frankrijk afleveren. We moeten daar nodig eens een spoedeisende bestuursvergadering houden.

Het lezingenprogramma van het voorjaar was weer interessant, maar er komt vaak wat anders uit dan wat men zich had voorgesteld. Ook voor de 10-minutenpraatjes van beide oud-voorzitters, de heren Soetens en IJzerman, was veel aandacht. Bij het doorbladeren van een gehouden enquête onder onze leden waren ook veel suggesties voor lezingen, o.a. over de watersnood in de Betuwe, kastelen en adel, en de ridderschap in Gelderland. De meeste leden hebben een lichte voorkeur voor onderwerpen over de eigen omgeving. Het lezingenprogramma voor het tweede halfjaar 2003 vindt u in deze Aqua Vitae.

Ook andere zaken kwamen aan de orde, zo wilde men de bibliotheek beter bereikbaar maken en de openstelling verbeteren.

Op de laatst gehouden ledenvergadering kwam weer eens een punt van de enquête aan de orde, namelijk het houden van contactavonden. Daar blijkt toch wel behoefte aan te zijn. Misschien is dit te ondervangen door de Genealogisch-Historische markt te herhalen.

Op 22 februari j.l. is deze vorm van contact in Geldermalsen een groot succes geweest. Door mevrouw Brons en dhr. Van de Westeringh werden vragen over genealogie beantwoord en de heer IJzerman kon de nieuwsgierigheid over familienamen bevredigen. Hij kan uit bijna 300.000 namen putten en de desbetreffende CD-rom is voor een redelijk bedrag te koop. Het was bijzonder druk, uit alle delen van Nederland was men present. Als u nog bepaalde ideeën heeft over deze vorm van contacten, laat het ons weten. Ook de heer De Bruijn, secretaris van de Historische Kring West-Betuwe, gaf alle mogelijke informatie en verkocht gelijk de CD-rom, o.a. bevattende alle copij over 25 jaar van het blad Mededelingen. Graag meer zulke ideeën, meneer IJzerman!

Op de ledenvergadering hebben we ook afscheid genomen van onze bestuurders mevrouw Brons en de heer Van Ton. Op uitstekende wijze hebben deze bestuurders hun taak vervuld. Maar gelukkig zijn er twee nieuwe bestuurders gekozen, n.l. de heren De Klerk en Van Heusden. Fijn dat jullie dit willen doen, van harte welkom in de club.

Onze secretaris heeft voor dit gehele seizoen weer afspraken gemaakt voor onze huidige vergaderruimte in Tiel en dat ook nog voor een redelijke prijs. Tenslotte hoop ik u allen na de vakantie bij de lezingen weer te ontmoeten.

Gijsbert van Aalst

Lezingenprogramma najaar 2003 afdeling Betuwe

De lezingen vinden plaats op de tweede dinsdag van de maand in het streekmuseum bij de Waterpoort te Tiel, adres Plein nr. 46-48. Aanvang van de lezingen is zoals gebruikelijk om 20.00 uur.

9 september *Vererving familienaam in vrouwelijke lijn*

De heer ir. R.A.J. Dix is al enkele keren te gast geweest als spreker. Bij die lezingen wist hij ons altijd te boeien. Dat zal bij dit onderwerp ook zeker het geval zijn.

Voorafgaand aan de lezing is er een korte ledenvergadering in verband met de aankoop van het verenigingscentrum, zie verder onderaan op deze bladzijde.

14 oktober *Geschiedenis van de politie vanaf de Middeleeuwen tot de 2e wereldoorlog*

Door de heer F. van Riet wordt, aan de hand van dia's, een lezing gehouden over de ontwikkeling van vijf eeuwen politiewerk. Wat deden nachtwachten in bepaalde steden, waarom een politiemann in de 16e eeuw een bordeel mocht houden. Eveneens vertelt hij iets over de politie in WO II.

11 november *Tussen schapenwol en hoogverraad, verslag van onderzoek naar Engelse voorouders.*

De heer J.A. van Felius zal tijdens deze avond verslag doen van zijn onderzoek naar voorouders in Engeland. Naast de problemen die hij hierbij tegenkwam, zal hij ook bronnen en mogelijkheden van onderzoek bespreken.

Aankoop verenigingscentrum

Op de algemene vergadering van 2002 is het hoofdbestuur gemachtigd om een gebouw voor het verenigingscentrum aan te kopen. Na enkele andere locaties te hebben onderzocht, kwam de keuze uiteindelijk op het huidige centrum in Weesp. Door deze aankoop zullen de jaarlijkse kosten voor het centrum dalen van € 44.000,- naar ongeveer € 31.000,-. Voor deze aankoop heeft het hoofdbestuur een definitieve goedkeuring nodig. Hiervoor wordt er een algemene vergadering gehouden op 13 september 2003. Op de bijeenkomst van 9 september wordt u gevraagd om onze afgevaardigde te machtigen om deze aankoop te steunen.

Afdelings Homepage

Door de NGV is de mogelijkheid geschapen om de homepages van de afdeling onder te kunnen brengen op de server van de NGV. Hierdoor wordt de continuïteit van de homepage verzekerd. Sinds 1 augustus is de homepage van onze afdeling ook overgebracht. Het adres luidt nu: <http://betuwe.ngv.nl>

Nieuws uit de afdeling West Noord Brabant

Frans Roelvink

Zeventiende Brabantse Contactdag

Dit jaar wordt door de Brabantse afdelingen van de NGV de zeventiende Brabantse Contactdag gehouden op zaterdag 25 oktober aanstaande. Anders dan de regelmatige bezoeker gewend is, zal deze dag echter niet worden gehouden bij Boerke Mutsaers in Tilburg, maar in de Citadel, het gebouw van het Rijksarchief in Noord Brabant in 's-Hertogenbosch. Het Rijksarchief in Noord Brabant en de gezamenlijke NGV afdelingen in Noord-Brabant hebben elkaar gevonden in de gezamenlijke organisatie van deze dag. De zeventiende Brabantse Contactdag zal in het teken staan van de beginnende genealoog en het genealogisch onderzoek met de computer en op Internet. Invulling van deze doelstellingen zal plaatsvinden door middel van workshops en de nodige informatie-stands.

Stadsarchief Breda

Na de zomervakantie, vanaf september zet het Stadsarchief Breda drastisch het mes in de openingstijden voor het publiek. Van 47 uur per week op dit moment wordt het teruggebracht naar 20 uur na september, verdeeld over twee doordeweekse werkdagen en een openstelling op zaterdagmorgen. Per 1 september worden de nieuwe openingstijden: dinsdag en donderdag van 09:00 uur tot 17:00 uur en zaterdag van 10.00 uur tot 14.00 uur. Het Stadsarchief wordt hiertoe gedwongen door twee ontwikkelingen. In de eerste plaats is het aantal mensen dat op het stadsarchief werkzaam is, flink teruggelopen. Hierdoor wordt het steeds lastiger om beide studiezalen te bemensen. Een tweede oorzaak is de dreiging de elektronische of digitale boot te missen. Dat heeft te maken met het gegeven dat het stadsarchief de laatste jaren nadrukkelijk heeft gekozen voor de baliefunctie. Het stadsarchief gaat zich daarom de komende jaren concentreren op digitale dienstverlening. Daartoe moet het archief een inhaalslag maken.

De rode loop in het schoutambt Heteren 1783

W. van de Westeringh, Heteren

Inleiding

In de Over-Betuwe, evenals elders in Gelderland, werd eind juli/begin augustus 1783 *rode loop* of *persloop* (bloeddiarree = dysenterie) vastgesteld. Deze besmettelijke ziekte nam epidemische vormen aan. In sommige dorpen waren veel zieken. Op het platteland in enkele streken van Gelderland bedroeg het sterftecijfer van de zieken soms wel zo'n 30 % (1). Of er in de Over-Betuwe van degenen die ziek werden ook zovelen overleden, is niet bekend. Gelukkig genazen de meesten, al dan niet na medische behandeling. In november was de ziekte voorbij.

Als voorbeeld van de ziekte in de Over-Betuwe wordt hier wat over de ziekte in het schoutambt Heteren verteld. Het schoutambt Heteren omvatte de dorpen Heteren, Driel en Randwijk. Het lijkt er op dat hier minder zieken en doden dan elders in Gelderland te betreuen waren. Het waarom is niet bekend.

Het Ambtsbestuur van Over-Betuwe liet het verloop van de ziekte registreren (2). Van het schoutambt Heteren zijn enkele lijsten bewaard gebleven. Hiermee kan een indruk van de ziekte verkregen worden, maar een volledig beeld geven ze niet. Behalve *rode loop* werden ook enkele andere ziekten op de lijsten genoteerd, zoals bijv. *brandende koorts*. Of en hoe er verband tussen beide ziekten bestond, is schrijver dezes niet bekend.

Van de schoutambten Elst en Bemmelen zijn uitgebreide lijsten overgebleven, waarin sommige ziektegevallen uitgebreide toelichting gegeven is.

Van Heteren zullen drie lijsten weergegeven worden. Twee lijsten zijn door de onderschout Antonie Jansen opgemaakt en door de schout Arie Boll opgestuurd, een lijst is door een behandelend geneesheer G.W. Studenroth gemaakt. Tenslotte zullen bij enkele sterfgevallen nog enige toevoegingen gegeven worden (noten a en b). Als de lijsten volledig geweest zijn en er niet meer lijsten gemaakt zijn, zijn er in het schoutambt Heteren slechts weinigen aan de ziekte overleden.

“Lijste der Sieken dewelke binnen het Schout Ampt Hederen, Driel, en Randwijk, zedert den 1. Augustus dezes jaars 1783 zijn voorgevallen, en van mijn G.W. Studenroth chirurgier als Doctor zijn bedient en bezorgt.

Van het dorp Randwijk en Doornik.

- 1 – 6). Op Doornek bij boer Harmzen: Vrouw, Dogter, Soon, 3 Knechten: alle 6: febris Biliosa maligna; weer herstelt.
- 7). Roelf Albers: febris biliosa maligna; weer herstelt.
- 8). de Vrouw van de brouer: febris putrida; in beter hand.
- 9). de Vrouw van J. de Katt: dijsenteria; in beter hand.

- 10). de broer van Ant. Van Sas: febr. Biliosa; weer herstelt.
 - 11 – 14). Jacob van der Waard, zijn Vrouw, Soon en moeder: alle febr. biliosa; in beter hand.
 - 15). De Vrouw van Clas Barten: febr. Catharhalis maligna; in beter hand.
 - 16). de Wed. Vrouw van Jansen: dijsenteria; weer herstelt.
 - 17 – 19). de Vrouw van Coenert en 2 kinders: diarrheam biliosam; in beter hand.
 - 20). Coendert van Hederen; begin van dijsenteria; weer herstelt.
 - 21). de Soon van Albert van Geldert: febr. Catharhalis maligna; weer herstelt.
 - 22). de Metzelaar zijn vader: febr. biliosa; weer herstelt.
- Totaal der sieken van Randwijk die nog zijn: 0.

Van het dorp Hederen.

- 1 - 4). De Vrouw van Potthoff en 3 Kinders: febr. biliosa; herstelde.
 - 5). de Meid van de jonge Meester: febr. biliosa; herstelde.
 - 6). De Meid van Jan Sanders: febr. biliosa; herstelde.
 - 7). De Vrouw van Hannes Bitter: febr. biliosa; herstelde.
 - 8 – 10). 3 Dogters van Dries boer: febr. biliosa Maligna; herstelde.
 - 11 – 12). De Vrouw en Meid van Hend. Speijers beide: febr. biliosa Maligna; herstelde.
 - 13). De Vrouw van Jan Reijnders: febr. biliosa; herstelde.
 - 14 – 18). bij Hoogveld 4 Knechten, Een Kind: febr. biliosa; herstelde.
 - 19). de Scheper bij J. Rijnders: Dijsenteria; herstelde.
 - 20). Kaatje Vimmels: Dijsenteria; herstelde.
 - 21). De Vrouw van Peter Brijn: Dijsenteria; gestorven (a).
 - 22). De Knecht op Neuborg: febr. biliosa; herstelde.
 - 23). De broer van Pit van Uin: febr. bilios; herstelde.
 - 24 – 26). Bij van der Kamp 1 Kind, 2 Knechten: febr. biliosa; herstelde.
 - 27). Ratt Cornelis: febr. biliosa; in beter hand.
- Totaal der herstelden: 26, der nog blijvende: 1, gestorven: 1.

Van het dorp Driel.

- 1). Lambert Lambers: febr. biliosa; in beder hand.
 - 2). de Soon van de Dienaar: febr. biliosa; weer herstelt.
 - 3). de Vrouw van Arent Degens: dijsenteriam; in beder hand: neen.
 - 4). Jan Hübert: febr. biliosa; weer herstelt.
 - 5). Doon op het Kempje: febr. biliosa; weer herstelt.
 - 6). Hend. Van Zwoll: dijsenteriam; weer herstelt.
 - 7). het jonge van Beerent van Elfering: dijsenteriam; weer herstelt.
 - 8). Jacob van Binsbergen: dijsenteriam; in beder hand.
 - 9). de Vrouw van Hübert Butting: begin van dijsenter; weer herstelt.
 - 10). Derk Bosen: febr. bilios; weer herstelt.
 - 11 – 12). Hendr. de Bruijn en zijn moeder: beide febr. biliosa; weer herstelt.
- Totaal in beder hand of niet: 3, weer herstelt”.

(Later is er nog, in ander handschrift = van Antonie Jansen, bij geschreven:) “De dogter van Barend van Elvering overleden maar heeft niet willen gebruyken”.

“Leijst der sieken welke volgens opgaaff van den onderschout Antonie Janse sedert den 4 Augustus 1783 tot den 9 Sept.r in het Schout Ampt Heteren bevonde. Onder Driel.

- 1). De vrouw van Jan van der Heyde: Koors; Doot
- 2). Jenneken den Hartog: Koors.
- 3). Vrouw Budding: Koors.
- 4). Elisabet Budding: Loop.
- 5). De dogter van Barend van Elvering: Loop; Doot.
- 6). Willem Derksen: Loop.
- 7). Jacob van Binsbergen: Loop; Doot.
- 8). Jacob Segers: Loop.
- 9). Arend Degenaers: Loop.
- 10). de vrouw van A. Degenaer: Loop; Doot.
- 11). Coba Degenaer: Loop.
- 12). Derk Nulden: Loop.
- 13). Jan Sanders: Loop.
- 14). Jan Schouten: Loop.
- 15). Desselfs vrouw: Loop.
- 16). Brandina Segers: Loop.
- 17). Lucas Gerritse: Loop.
- 18). Gerrit Gerritse: Loop.
- 19). Toon Giling: Loop.
- 20). Jacob Rijnders: Koors.
- 21). Cornelis Jansen: Koors.
- 22). Henderik Verwoerd: Loop.
- 23). Sander Veelen: Loop.
- 24). Hester Veelen: Loop.
- 25). Henderina Veelen: Loop; doot.
- 26). Johanna Matthijssen in de kraemen: Loop.
- 27). Geesken Engelbarts: Loop.
- 28). Catharina Jansen: Loop.
- 29). Henderina Jansen: Loop.
- 30). Lamerd Lamers op den Oldenhoff: Koors.

Onder Heteren.

- 1). De vrouw van Peter de Bruijn: Loop; doot (a).
- 2). Caatie Fimmel: Loop.
- 3). Elisabet Teunisse: Koors.
- 4). Gradus Kerkhoff: Koors.

- 5). Burgerd Kerkhoff: Koors.
- 6). Scheper van Geurd Speijers: Loop; doot.
- 7). Geurd Speijers selve: Loop.
- 8 – 11). En desselfs huijs nog twe Meijden en twe Knegts: Loop.
- 12). Peter van Uem: Loop.
- 13). Brand Cornelisse: Loop.
- 14). sijn vrouw: Loop; doot (b).
- 15). Gerrit Bongers: Loop.
- 16). Derkien Aerdsen: Koors.
- 17). Jacoba Geurdse: Koors.
- 18). Derk Lamers: Koors.
- 19). Jenneken van de Wal: Koors.
- 20). Johanna van de Wal: Koors.
- 21 – 23). vrouw Pothove en twe dogters: Koors.
- 24). Derkie van Bijnum: Koors.

Randwijk.

- 1). Anneken van Heteren: Loop.
- 2). Dora van Steenderen: Loop.
- 3). Willem van Manen: Koors.
- 4). Maria Bongers: Koors.
- 5). Hermina Tenissen: Koors.
- 6). Lamerd van Gent: Koors”.

“Leijst der sieken onder Heteren door den Onderschout Antonie Jansen opgegeven den 20 August. 1783.

- 1). De Scheper bij Jan Rijnders Johannes Lenekens: Loop; Doctor Stutenroth
 - 2). Antonie Mijnders: Brandende koors en heeft nog geen doctoer.
 - 3). Corn. Caspers: idem.
 - 4). Arie Geurdse, soon van Geurd Speyers: Loop.
 - 5). Hend.k Jager: idem.
 - 6). Cornelia Jacobs: idem.
 - 7). Johannes Wennekens: idem.
 - 8). Jacob Bitter: idem.
 - 9). Jacoba Geurdse: Brandende koors.
 - (4 – 9). dese bovenstaende ses leggen in een huis en medicineeren met den Apothecar van Nas van Wageninge.
 - 10). Hermanus Foke: Loop; medicineert niet.
 - 11). Maria Brouwer, vrouw van Hend.k Pothove: Brandende koorse; medicineerd met Doctor Stutenrooth.
 - 12). Nulleken Driesen: Brandende koors; medicineerd niet.
- overledene onder Heteren:

- 13). Fenneken Hermsen: Aen de loop (a).
- 14). nog een kind van Geurd Speyers.

Sieken onder Randwijk.

- 1). Roeloff Aelbers: Brandende koors; medicineerd met Stutenroth.
- 2). Elisabet Gerritse: Brandende koors; medicineerd nog niet.
- 3). Hend.k den Hartog: Brandende koors; medicineerd met van Nas.
- 4). Anna Maria van Gent: Brandende koors; medicineerd met Stutenroth.

Sieken onder Driel:

- 1). Chatharina Henderiks: Brand.e koors; medicineerd niet.
- 2). Jannetie Christe: Brand.e koors; medicineerd niet.
- 3). Willemina van Elvering: Loop; medicineerd met Stutenrooth.
- 4). Coba Degenaar: Brand.e koors; medicineerd met Stutenrooth.
- 5). Derk Kempkens: Brand.e koors; medicin.t met Stutenrooth.
- 6). Jan Coenders: Brand.e koors; medicineerd met Stutenrooth.
- 7). Hend.k van Swoll: Loop.

Overledene.

- 8). De vrouw van Lourens van Loon in den kraem overleden.
Antonie Janse verklaard voor mijn onderges. dat denselve huys by huys dese drie voormelte kerspelen sig heeft geïnformeerd en geen sieken meer heeft gevonden als hier boven staen aengetekend.
Actum den 20 Augustus 1783
A. Boll scholtus”.

Noten:

- (a). Fenneken Hermsen, de vrouw van Peter de Bruijn.
Haar dood en enige tijd later ook het overlijden van haar man brachten heel wat narigheid teweeg in verband met de voogdij van hun zoontje Hendrik. Het was namelijk een kind uit een gemengd huwelijk. Zie het artikel van Essers (3) en van schrijver dezes (4).
- (b). De vrouw van Brand Cornelissen.
Deze vrouw was Naleke Speijers, weduwe van Gerrit van de Westeringh (overl. 1766). Naleke was hertrouwd (1767) met Brand Cornelissen. Zij overleed op 9 september 1783, blijkens het oude lidmatenregister van de Hervormde Gemeente van Heteren.
P.S. In *Aqua Vitae* (5) is onlangs gepubliceerd over Willem van den Toorn uit Oosterhout die aan de *rode loop* overleed. In een van de volgende nummers van *Aqua Vitae* zal een beeld van de ziekte zoals die zich in Andelst voordeed, gegeven worden (6).

Slotwoord.

Het voorkomen van de *rode loop* in 1783 was geen zeldzaamheid. Vier jaar eerder (1778 – 1779) was de ziekte ook epidemisch geweest. Ook later zou de ziekte nog wel eens de kop opsteken. De slechte hygiënische omstandigheden zullen hierbij zeker een rol gespeeld hebben, maar vooral omdat de ziekte uiterst besmettelijk was.

In 1796 schreef R. Forsten, “archiater” (= “opper”-arts, een vooraanstaand geneesheer, met toezicht op chirurgijns, vroedvrouwen en apothekers) van Gelderland een brochure over wat men moest doen of nalaten ter voorkoming van besmetting met en verspreiding van de ziekte en hoe te handelen als men de ziekte gekregen had.

Rudolf Forsten was Professor in Harderwijk. Het archiaterschap van Gederland was sedert 1775 als nevenfunctie verbonden aan een medisch hoogleraarschap aan de Harderwijkse Universiteit.

Bronnen.

- 1 Mentink, G.J. (1970/1971). De rode loop in Gelderland. De dysenterie-epidemie in de jaren 1778-1779 en 1782-1783. In: *Bijdragen en Mededelingen Gelre*, deel LXIV, blz. 124 – 144, en deel LXV, blz. 29- 38.
- 2 Archief Waterschap Rivierenland; Oud-Archief polderdistrict Over-Betuwe, inv.nr. 1103.
- 3 Essers, Th. (1989). Paapse stoutigheden. In: *Tabula Batavorum*, jg. VIII, blz. 26 – 27.
- 4 Westeringh, W. van de (1995). Paapse stoutigheden (II). In: *Tabula Batavorum*, jg. XIII, blz. 57 – 58.
- 5 Willem van den Toorn (1740 – 1783) te Oosterhout (Gld.), overleden aan de rode loop. In: *Aqua Vitae*, jg. 5, nr. 2, blz. 13 – 15.
- 6 De rode loop in Andelst 1783. In: *Aqua Vitae*, in bewerking.
- 7 Forsten, R. (1796). Geneeskundige voorbehoeding tegens de zich openbarende Pers-Loop, op aanschrijving van het Provinciaal Collegie van Politie, Finantie en Algemeen Welzijn in Gelderland. Gedrukt te Arnhem bij Will. Alb. Van Goor, ordin. Provinciaalen en Quartiers Drukker; 6 pag..

Kennismaken met

M. van Beek-Montens

Zoals aangekondigd tijdens de ledenvergadering heeft het bestuur het voornemen in iedere uitgave van *Aqua Vitae* nader kennis te maken met enkele van onze leden. Het begin is er:

Kennismaken met

Mevrouw N.R.J.H. van Drunen–van der Schatte Olivier (lidnr. 117779).

Mevrouw Van Drunen is al jarenlang een trouw lid van afd. Betuwe, hoewel zij woont in Rhenen en geen speciale genealogische band heeft met de Betuwe. De NGV deelde haar en haar man, die tot zijn overlijden twee jaar geleden eveneens een enthousiast en succesvol genealogisch onderzoeker was en belangstellende bezoeker van de afdeling, oorspronkelijk in bij Arnhem. Tiel was dichterbij, intiemer – mede door de mooie zaal en daarom werd de overstap naar de afdeling Betuwe gemaakt.

Al vóór de Tweede Wereldoorlog ontstond bij mevrouw Van Drunen belangstelling voor genealogisch onderzoek. Haar eigen achternaam was de directe aanleiding omdat deze in de nabije familie drie verschillende varianten kende. Toen rond 1960 een familielid een verzameling gegevens aan haar overdroeg over haar moeders familie Van Haeften, werd het ernst. Vanaf dat moment verdiepte zij zich in de achtergronden van de hele familie. Archieven moesten hun geheimen prijsgeven en de ene kwartierstaat na de andere werd opgesteld. Mevrouw Van Drunen is nog altijd blij met aanvullende informatie en zij staat graag de door haarzelf verzamelde gegevens af aan anderen, zodra die daarin zijn geïnteresseerd.

Een deel van de namen uit haar kwartierstaten: Olivier, van der Velde Olivier, van der Schatte Olivier (oorsprong van Olivier en Olivier-varianten in Z-Frankrijk), van Haeften (Gorinchem, Indië), van der Chijs, Wilson, Bekker (Amsterdam), de Pauly (Indië), Fokker (broer van de vliegtuigbouwer), der Kinderen, Weitzel (familie van de AVRO-omroeper August Weitzel), van Dompsele, van Drunen, Stuart, Hazelaar.

Het buiten van de familie de Pauly bij Batavia, Struyswijk genaamd, diende later in de Tweede Wereldoorlog als gevangenis. De nazaten hebben niet een enkele foto van Struyswijk. Het zou aardig zijn als iemand een afbeelding van dit buiten beschikbaar kan stellen. In dat geval graag melden aan de secretaris, die voor een kopie kan zorgen.

Kennismaken met.

Mevrouw A. Montfrooij – de Vries (lidnr. 129738).

Het nieuwste lid van onze afdeling woont in Ingen in het midden van de Betuwe. Haar belangstelling voor de NGV is te danken aan een geheel andere hobby, die alles te maken heeft met het borduren van merklappen. Mevrouw Montfrooij (Alie) borduurt graag en veel. Op zoek naar een nieuw patroon kwam zij een Mothers Tree tegen. Een prachtig geborduurde boom, waaronder een reeks namen en jaartallen van opeenvolgende generaties via de vrouwelijke lijn. Moeder van moeder van enz. De gevolgen bleven niet uit. Onervaren maar vastbesloten bezocht mevrouw Montfrooij het ene archief na het andere. Een advertentie lokte haar naar een bijeenkomst van de afdeling Betuwe en kort daarna was het lidmaatschap van de NGV een feit. Het zojuist begonnen onderzoek bracht haar tot ± 1800 als Trijntje den Hollander en Floris Mes ter wereld komen. Waar en wanneer precies is nog niet duidelijk, maar wel dat zij samen een dochter Pieterella Mes krijgen. Een aantal namen uit deze stamboom in de vrouwelijke lijn: Mes / Den Hollander, Molenaar en Mes(ch) (Moordrecht e.o.), Molenaar / Verwaal (Stolwijk), Verwaal / Speksnijder (Nieuwerkerk a/d IJssel), Speksnijder / de Vries (Ouderkerk a/d IJssel), de Vries / Montfrooij (Utrecht), Montfrooij / van den Brink (Rotterdam).

Het onderzoek gaat zich in de toekomst verbreden, want nu al is mevrouw Montfrooij broers van Pieterella Mes op het spoor gekomen. De genealogische nieuwsgierigheid is gewekt!

Voor het uitwisselen van gegevens: bmontfrooij@planet.nl.

Bibliotheek

In het vorige nummer is het overzicht van de bibliotheek gepubliceerd. Voortaan zullen nieuw verkregen boeken in *Aqua Vitae* worden aangekondigd. De boeken kunnen worden geleend voor € 0.50 per maand bij Mw E.J. Grimberg-v.d. Veer.

No. 430.

CD-rom Historische Naamindex Rivierenland

De op 22 februari gepresenteerde en in het vorige nummer van *Aqua Vitae* aangekondigde CD-rom is door de heer M. IJzerman ook aan onze afdeling geschonken. Deze is ook voor € 0.50 per maand te lenen.

No. 431.

**Varen op de grote Rivieren rond 1580.
door T. Marseille.**

De titel van dit boek spreekt velen van ons aan. Als bewoner van het rivierengebied, vaak ook met voorouders in de streek, is de geschiedenis die met de scheepvaart samenhangt soms direct en soms zijdelings van belang bij een onderzoek. Het boek van de heer Marseille behandelt een belangrijk deel hiervan. Hij onderzocht en bespreekt de tolboeken van 1565, 1582 en 1603. Het gaat over kooplieden, schippers, hun schepen en de vervoerde goederen. Het gaat over kolen en staal, over wijn en raapkoeken, over bouwgrondstoffen en wapens en al wat verder per schip wordt vervoerd in binnen- en buitenland. De schepen varen op Duitsland, Frankrijk, België en natuurlijk de Nederlandse rivieren, zoals de Rijn, Maas, Waal en IJssel. De verschillende scheepstypen worden onder de loep genomen, maar ook de schippers, hun vrouwen en hun personeel. Achterin het boek dat 207 blz. telt, bevindt zich een index met ongeveer 650 persoonsnamen, waarvan een groot aantal nog steeds in onze omgeving voorkomt. Hierdoor is het boek niet alleen van algemeen geschiedkundig belang maar kan ook de genealoog met varende voorouders er zijn voordeel mee doen. Het boek is te bestellen bij de heer T. Marseille te Leeuwarden door overmaking van € 10,- op zijn postbankrekening 807949. Na ontvangst van de overschrijving wordt het boek per post aan u toegezonden. Daarnaast is het boek te leen; één exemplaar heeft de schrijver ter beschikking van onze afdelingsbibliotheek gesteld.

No. 432.

**Herinneringen aan drie eeuwen; Betuwse minse op de praotstoel.
Uitgave van het Arend Datema Instituut te Kesteren**

De heer G.D. Opperman schonk ons in het voorjaar deze uitgave. Naast een algemene inleiding, waarin de vorige eeuw kort wordt beschreven, bevat het boek een verzameling van, zoals in het boek aangegeven, 72 gewone gesprekken met gewone mensen. De gesprekken zijn deze eeuw gehouden met mensen die het grootste deel van de vorige eeuw hebben meegemaakt en zij vertelden ook nog over hun (groot)ouders, vandaar de drie eeuwen in de titel. De gesprekken zijn gehouden met inwoners uit 25 dorpen, waardoor er een boeiende beschrijving is ontstaan over het leven in de Betuwe. Het boek telt 428 blz. en is rijkelijk voorzien van foto's.

**Publicatie door den Ed. Hove Provinciaal aan de E. Classis van Tiel
Rakende de Inschrijving van Weduwnaars en Weduwen**

A. Spies

**Publicatie door den Edele Hove Provinciaal aan de Eerwaarde Classis te Tiel
ingeschreven in de kerkelijke boeken door Jacobus van Geelkercken V.D.M.
te Kesteren.**

Publicatie door den E[dele] Hove Provinciaal aan de E[erwaarde] Classis van Thiel toegezonden, ten eijnde deselve door de Predicanten in hunne Kerke-boeken gecopieert werden, Luid als volgt.

Wij Gouvernante en Voogdesse van den minderjarige Erf-Stadhouder en Raden, in Name van die Ed[ele] Mog[ende] Heeren Staten des Furstendoms Gelre en Graafschap Zutphen, Doen te weten, Alsoo ons is voorgekomen dat hier en daar binnen dese Provincie en vooral in den quartiere Veluwen niet tegenstaande het uitdruckelijk verbod, Landregtens, dese en gene van Langstlevende ouders tot een tweede Huwlijk komen overtgaan sonder aan hare kinderen, wegens derselver overledene Vaders of Moeders versterf, behoorlijke afgoeding te hebben gedaan, en dat sommige Predicanten, sodane Personen, schoon onmundige kinderen uit haar eerste Huwlijk hebbende, komen inteschrijven, te proclameren en te trouwen, niet tegenstaande dusdane afgoeding niet is geschied, tot groot nadeel dikwils van die onmundige.

Soo is 't, dat wij uit kragt van 's Landscaps Resolutie van den 21 Oct[ober] deeser Jaars daar in tot bevordering van een meerdere Securiteit voor d'onmundigen willende voorsien, bij desen in namen als boven de Respective Predicanten deser Provincie gelasten om voortaan geen Weduwnaars of Weduwen in ondertrouw optenemen, veel min te proclameren of te trouwen, alvorens haar na behoren is gebleken dat deselve uit haar eerste Huwlijk geen kinderen hebben, of hebbende, en deselve onmundig zijnde een Magescheijd met der kinderen monboirs tot afgoeding van deselve is opgerigt, en op een wijze als de respective Wetten medebrengen, geapprobeert bij poene van arbitraire Correctie, indien iemand bevonden mogte werden aan 't gene voorsch[even] gecontravenieert te hebben: Alles nogtans onverkort het gestatueerde bij de respective Landregten tegens sodane Weduwnaars of Weduwen, die niet tegenstaande de voorsch[even] Interdictie middel mogten weten te vinden, om haar tweede Huwlijk, sonder aan de onmundige afgoedinge te doen, gesolemniseert te krijgen.

En op dat niemant onwetendheid hier van hebben voortewenden, zal dese alomme ter plaatse waar men gewoon is worden gepubliceert en geaffigeert.

Dies 't oirconde is des opgemelte Furstendoms Gelre en Graafscaps Zutphen
Secreet Segel hier onder op 't Spatium gedrukt, en dese door den Griffier
ondertekent geworden.

Gegeven te Arnhem den 2 Nov[ember] 1756

Onderstond

Ter ordonn[antie] van deselve

Was getekent

E.J. Brantsen

Kwartierstaat van Gerardus Leendert van Heusden uit Culemborg.

Henk van Heusden

In 1999 ben ik mijn stamboomonderzoek begonnen en sindsdien is dit een verslavende hobby geworden. Op dit moment heb ik meerdere stambomen onderzocht en reeds 5.000 namen in mijn GDWIN bestand zitten. Zoals zovelen begon ik met het maken van een stamreeks van mijn voorouders en ontdekte al spoedig dat, waar ik bij toeval in 1988 in Geldermalsen ben komen wonen, deze voorouders uit deze streek vandaan komen. Uit het onderstaande huwelijk van mijn voorouder Gerardus Leendert van Heusden geboren 10-2-1797 met Nelke van Elferen onstonden familievertakkingen van hun zonen Adrianus en Willem in Culemborg, Leonardus in Arnhem (mijn betovergrootouder) en Dirk in Renkum. Voor de leden van de NGV afdeling Betuwe leek het mij daarom goed om het verleden van mijn voorouders in de Betuwe middels onderstaande kwartierstaat te beschrijven.

Op dit moment loop ik tegen grenzen aan van wat nog te vinden is. Ik hoop dat er leden zijn die mij kunnen helpen om nog een aantal verdere stappen te maken in deze kwartierstaat en eventueel meer kunnen vertellen over de families en plaatsen die hierin voorkomen. Informatie en opmerkingen kunt u sturen naar :
henk.vanheusden@worldonline.nl

Dank ben ik verschuldigd aan Cor Klomp-van Heusden uit Renkum, Catherine van Hattum uit Bergen en Nico Kosters uit Sleen, die reeds stamboomonderzoek hadden gedaan en mij waardevolle informatie uit doopboeken en rechterlijke archieven konden verschaffen.

Genoemde personen uit de kwartierstaat zijn allen, waar niet anders vermeld wordt, Gereformeerd NH gedoopt.

1. **Gerardus Leendert (Gradus) van Heusden**, geb. Culemborg 10-2-1797, ged. Culemborg 12-2-1797, winkelier, koopman, ov. Culemborg 11-4-1861 op 64-jarige leeftijd, tr. Culemborg 11-6-1823 **Nelke van Elferen**, geb. Eimeren 8-3-1796. ged. R.K., ov. Culemborg 15-11-1883. Dochter van Bastiaan van Elferen en Hendrijn Peters.

Ouders:

2. **Wessel Barend van Heusden**, geb. Culemborg 26-5-1774, ged. Culemborg 29-5-1774, koopman, heemraad, taxateur, ov. Culemborg 22-12-1855 op 81-jarige leeftijd, tr. Buren 13-4-1794
3. **Paulina Hendrica Kosters**, geb. Buren 8-11-1772, ged. Buren 8-11-1772, ov. Culemborg 24-10-1847 op 74-jarige leeftijd, Kinderen uit dit huwelijk:
Dirk, geb. Culemborg 17-11-1794, ged. Culemborg 23-11-1794.
Gerardus Leendert (Gradus) (zie: 1).
Christina Dirkje, geb. Culemborg 15-6-1799, ged. Culemborg 16-6-1799, tr. Culemborg 16-7-1818 **Willem de Haan** uit Vreeswijk.

Grootouders

4. **Dirk van Heusden**, geb. Beusichem 18-3-1742, ged. Beusichem 23-3-1742, koopman, ov. Culemborg 8-6-1824 op 82-jarige leeftijd, tr. Culemborg 25-5-1771
5. **Christina (Stijntje) van Ee(de)**, ged. Culemborg 14-4-1737, dienstmaagd, ov. Culemborg 15-11-1795 op 58-jarige leeftijd. Kinderen uit dit huwelijk:
Hester Magdalena, geb. Culemborg 25-8-1771, ged. Culemborg 25-8-1771, ov. Culemborg 19-10-1844 op 73-jarige leeftijd, tr. Culemborg 30-10-1799 Pieter van Soelen, stadsarchitect van Culemborg.
Wessel Barend (zie: 2).
6. **Cornelis Kosters**, ged. Heerewaarden 16-10-1728, ov. Buren 11-8-1807 te Buren op 78-jarige leeftijd, tr. Zoelen 19-8-1759
7. **Geertrui Beatrix Cassius**, ged. Loenen 1-1-1729, ov. Zoelen 7-7-1777 op 48-jarige leeftijd, Kinderen uit dit huwelijk:
Jan, ged. Zoelen-8-1759, timmerman, ov. Buren 11-7-1825 op 65-jarige leeftijd.
Paulus, geb. Buren 10-1-1762, ged. Buren 10-1-1762, ov. Buren 20-8-1764 te Buren op 2-jarige leeftijd.
Cornelis, geb. Buren 17-6-1764, ged. Buren 17-6-1764, ov. Buren 12-4-1765 te Buren op 0-jarige leeftijd.
Johanna Margarita, ged. Buren 9-3-1766, ov. Buren 12-2-1785 op 18-jarige leeftijd.
Arnolda, ged. Buren 9-7-1769, ov. Asperen 20-5-1860 op 90-jarige leeftijd.

Paulina Hendrica (zie: 3).

Overgrootouders

8. **Wessel van Heusden**, ged. Beusichem 7-2-1712, ov. 1746 op 33 50-jarige leeftijd, tr. Culemborg 22-5-1735
9. **Hester Dirx (Willemina) Rademaker**, geb. Culemborg, ov. Culemborg 2-4-1763.
Kinderen uit dit huwelijk:
Kuïnera, ged. Beusichem 22-7-1736.
Mari, ged. Beusichem 3-8-1738, tr. Culemborg 2-5-1770 **Cornelis van Maanen**.
Henrika, ged. Beusichem 10-4-1740, tr. Vianen (ZH).13-5-1764 **Pieter Hofman**.
Dirk (zie: 4).
Hermijntje, ged. Beusichem 5-3-1744, tr. Everdingen (ZH) 20-7-1765 **Jan van Maanen**.
10. **Barend van Ee(de)**, geb. Wageningen, tr. Culemborg 30-5-1734
11. **Woutertje Wiggeraad**, geb. Amersfoort.
Kinderen uit dit huwelijk:
Christina (Stijntje) (zie: 5).
12. **Jan Kusters**, ged. Heerewaarden 24-9-1702, ov. Heerewaarden 23-1-1778 op 75-jarige leeftijd, tr. Heerewaarden 16-1-1724
13. **Cornelia van Wessem**, ged. Heerewaarden 24-6-1705, ov. Heerewaarden 21-7-1780 op 75-jarige leeftijd,
Kinderen uit dit huwelijk:
Marietje, ged. Heerewaarden 19-11-1724, ov. Heerewaarden 28-1-1744 op 19-jarige leeftijd.
Aeltjen, ged. Heerewaarden 24-11-1726.
Cornelis (zie: 6).
Judith, ged. Heerewaarden 2-1-1731, ov. Rotterdam 23-2-1798 op 67-jarige leeftijd.
Aert, ged. Heerewaarden 10-2-1734, ov. Heerewaarden 20-10-1814 op 80-jarige leeftijd.
Klaes, ged. Heerewaarden 7-8-1735, ov. Heerewaarden 19-3-1811 op 75-jarige leeftijd.
Helena, ged. Heerewaarden 9-2-1738.
Arnoudt, ged. Heerewaarden 1-5-1740, ov. Buren 15-6-1793 op 53-jarige leeftijd.
Gerrit, ged. Heerewaarden 11-4-1742, ov. Heerewaarden 18-2-1805 op 62-jarige leeftijd.

Adriaentje, ged. Heerewaarden 26-1-1744, ov. Heerewaarden 27-3-1748 op 4-jarige leeftijd.

Martinus, ged. Heerewaarden 29-8-1745, ov. Heerewaarden 2-3-1814 op 68-jarige leeftijd.

Jan, ged. Heerewaarden 3-12-1747, landbouwer, herbergier te Heerewaarden, ov. Heerewaarden 9-12-1809 op 62-jarige leeftijd.

14. **Bogislaus David Cassius**, geb. Charbrow, Polen 1693, predikant te Zoelen 23-5-1723, tevens derde predikant te Tiel 1725, emeritaat 17-10-1775, ov. Zoelen 10-6-1783 op 90-jarige leeftijd, tr. Leeuwen 20-4-1728
15. **Johanna Margarita de Rooij**, geb. Nijmegen, ov. Zoelen 4-9-1730.
Kinderen uit dit huwelijk:
Geertrui Beatrix (zie: 7).

Betovergrootouders:

16. **Herman Wessels van Heusden**, lid van Anthonisgilde in Beusichem. Kwam op 28-9-1703 naar Beusichem met attestatie van Rijswijk (Gld). Ged. Rijswijk (Gld.) 22-5-1678, mr. schoenmaker, ov. Beusichem 2-11-1715 op 37-jarige leeftijd. tr. Culemborg 6-5-1703
17. **Cunera Geurts (Knijntje) van Hattum**. Ged. Zoelen 26-8-1677, ov. Beusichem 9-10-1731 op 54-jarige leeftijd. Kam op 25 juni 1699 naar Beusichem met attestatie van Buren. Hertrouwd Veenendaal 2-8-1716 **Aalbert Gijsbertse van Ommeren**, gedoopt te Opheusden.
Kinderen uit eerste huwelijk:
Mari, ged. Beusichem 19-11-1706.
Hendrikje, ged. Beusichem 17-5-1708.
Beertje, ged. Beusichem 30-1-1710.
Wessel (zie: 8).
Gerrit, ged. Beusichem 19-8-1714, begr. Ameide (ZH) 14-10-1760 op 46-jarige leeftijd. Met zijn enige zoon **Hermen**, geb. Ameide (ZH) 1746, die in 1791 naar Diemen (NH) vertrok, ontstaat een familievertakking in Amsterdam.
Christina Maria, ged. Beusichem 28-2-1717.
18. **Dirk Rademaker**, ged. Lexmond, ov. Culemborg 7-3-1773, tr. Culemborg 11-5-1710
19. **Maria van der Borgh**. Achternaam wordt ook geschreven als Verburg. ged. Culemborg 26-10-1679.
Kinderen uit dit huwelijk:
Hester Dirx (Willemina) (zie: 9).
Matthijs, ged. Culemborg 18-5-1713.
Johanna, ged. Culemborg 31-1-1716.
Anna Catrijn, ged. Culemborg 12-5-1718.

Wilhem Bartus, ged. Culemborg 11-4-1721.

24. **Cornelis Jansen Kusters**, tr. Heerwaarden 23-10-1698
25. **Heijltjen Geurtsen van Hattum**, ged. Zoelen 7-12-1662.
Kinderen uit dit huwelijk:
Mariken, ged. Heerwaarden 3-9-1699.
Jan (zie: 12).
26. **Aert Jansen van Wessem**, ged. Heerwaarden 3-3-1678, landeigenaar, ov. Heerwaarden 11-2-1749 op 70-jarige leeftijd, tr. Heerwaarden 13-5-1703
27. **Judith Aertsen Stigthenaer**, ov. Heerwaarden 18-12-1752.
Kinderen uit dit huwelijk:
Cornelia (zie: 13).
28. **Paul Cassius**,
kinderen:
Bogislaus David Cassius (zie: 14).

Generatie VI

32. **Wessel Gerritsen**, geb. Heusden (vermoedelijk wordt hier het huidige Opheusden bedoeld), ov. ?-12-1695, tr. Rijswijk (Gld.) 5-7-1674. Ov. 12/1695
33. **Hendrickien Hermansen**, ged. Rijswijk (Gld.) 13-10-1639.
Kinderen uit dit huwelijk:
Gerrit Wesselsen, ged. Rijswijk (Gld.) 22-3-1676. . Vermoedelijk als soldaat overleden. Ov. 1/1717. Ondertrouw Rijswijk (Gld) 30-3-1715
Anneken Dircks geb. (Op)Heusden.
Herman Wesselssen (zie: 16).
Herman(d)us Wesselsen. Kwam op 2 mei 1705 naar Beusichem met attestatie van Opheusden en vertrok op 28 juni 1706 naar Stolwijk ZH. Tr. Berkenwoude (Bercou) 31-7-1707 **Geertje Leenders Kaa**, geb. Berkenwoude ZH. Woonden vanaf 1709 in Zoelmond.
34. **Geurt Jansen (Gerrit) van Hattum**. Lidmaat Zoelen 23-12-1662. Ged. Zoelen 3-10-1630, ondertrouw Zoelen 8-2-1662
35. **Mariken Gerrits**. Geb. Zoelen,
Kinderen uit dit huwelijk:
Heijltjen Geurtsen (zie: 25).
Hermke, ged. Zoelen 10-1-1664.
Jan, ged. Zoelen 1-9-1665.
Gerrit, ged. Zoelen 24-5-1668.
Claes, ged. Zoelen 20-11-1670, scholtus, diaken van Zoelen.
Cornelia, ged. Zoelen 14-11-1675.

Cunera Geurts (Knijntje) (zie: 17).

38. **Bartholomeus van der Borgh**. Naam wordt ook geschreven als Verburgh, chirurgijn, ov. Culemborg, tr. Culemborg 12-5-1672
39. **Jannigje Willems van Beest**, boodinne van Culemborg op Utrecht, ov. Culemborg,
uit dit huwelijk:
Hester, ged. Culemborg 17-1-1673.
Marinus, ged. Culemborg 21-10-1675.
Willemijntje, ged. Culemborg 30-9-1677.
Maria (zie: 19).
Anna, ged. Culemborg 23-10-1681.
Johanna, ged. Culemborg 23-12-1683.
Bartholomeus, ged. Culemborg 16-3-1686.
Bartholomeus, ged. Culemborg 25-3-1688.
Johannes, ged. Culemborg 23-4-1691.
Hester, ged. Culemborg 25-3-1694
48. **Jan Kusters**, tr.
49. **Bertjen**.
uit dit huwelijk:
Claes Jansen.
Aeltje Jans.
Cornelis Jansen (zie: 24).
Aert Jans, ov. Heerwaarden 11-9-1749. .
50. **Geurt Jansen (Gerrit) van Hattum**. Lidmaat Zoelen 23-12-1662. Ged. Zoelen 3-10-1630, ondertrouw Zoelen 8-2-1662
51. **Mariken Gerrits**. Geb. Zoelen,
Kinderen uit dit huwelijk:
Heijltjen Geurtsen (zie: 25).
Hermke, ged. Zoelen 10-1-1664.
Jan, ged. Zoelen 1-9-1665.
Gerrit, ged. Zoelen 24-5-1668.
Claes, ged. Zoelen 20-11-1670, scholtus, diaken van Zoelen.
Cornelia, ged. Zoelen 14-11-1675.
Cunera Geurts (Knijntje) (zie: 17).
52. **Jan Aertsen van Wessem**, geb. Heerwaarden 22-12-1656, ged. Heerwaarden 23-12-1656, tr. Heerwaarden 25-3-1677
53. **Grietje Jacobs van de Voren**.
Kinderen uit dit huwelijk:
Aert Jansen (zie: 26).

Generatie VII

64. **Gerrit** (Cornelisse of Wesselse ??). Het is niet duidelijk wie zijn oudste zoon is.
kinderen:
Cornelis Gerritsen. Bij overlijden van zijn broer Wessel Gerritsen in december 1695 als oom/voogd van Gerrit Wesselsen geb. 1676 aanwezig bij overdracht van leen grond te Rijswijk Gld.
Wessel (zie: 32).
66. **Herman Hendricks(en)**, tr.
67. **Josina de Kemp**, ov. 1644.
uit dit huwelijk:
Hendrickien (zie: 33).
Maria, ged. Rijswijk (Gld). 29-11-1640.
Peter, ged. Rijswijk (Gld.). 30-7-1643.

Fragment genealogie Kiep, vervolg van Aqua Vitae 2003-1.

B.H. Kiep

5. Dirck (?), vervolg

Nadat deze Dirk lang niet was te plaatsen, is informatie gevonden in Wormerveer, die waarschijnlijk tot hem kan worden teruggevoerd. Zie voor een mogelijke relatie een volgende bijdrage over een ter dood veroordeling in Amsterdam aan het eind van de tachtigjarige oorlog. Nader onderzoek is noodzakelijk.

In Wormerveer werd gevonden dat uit het huwelijk van **Jan Jansz Kiep** en **Trijntje Cornelis de Wit** werden geboren en gedoopt:

1. **Cornelis**, Wormerveer 3/7-3-1773
2. **Grietje**, Wormerveer 2/6-11-1774
3. **Aagje**, Wormerveer 31-7/1-8-1779
4. **Agj** (Aagje?), Wormerveer 23/25-11-1781

In de doopboeken van Wormerveer is tevens gevonden op 19-3-1780: "bejaardt gedoopt Jan Kiep".

Vanaf Gijsbert Jans Kiep zijn de nazaten goed in beeld te brengen. Waar het gezin vandaan komt is echter onbekend. In de N-H trouwboeken van de Vijfherenlanden zijn vòòr 1700 geen KIEP-en gevonden.

Het resultaat van een aantal zoekacties is hierna weergegeven.

In het kerkeboek van Schoonrewoerd (ten noorden van Leerdam) vinden we meerdere vermeldingen van een Gijsbert Janssen. We vinden ondermeer de vermelding dat een zekere **Gijsbert Janssen** op 28-12-1689 op belijdenis is aangenomen te Schoonrewoerd. In 1690 vindt de attestatie van **Gijsbert Janssen** plaats van de kerk van Schoonrewoerd naar Leerdam. Het is heel wel mogelijk dat dit Gijsbert Jansz Kiep betreft (die in 1687 administratief kerkelijk onder Heukelum viel), die wel vaker als Gijsbert Jan(s)sen is beschreven. Dit past ook in de gedachte dat bewoners van het gehucht Leuven waarschijnlijk niet het gehele jaar in dat gehucht verbleven. Vaker is het uitgesloten dat Gijsbert Jans Kiep wordt bedoeld, zoals bij **Gijsbert Janssen**, gehuwd te Leerdam op 3-8-1692 (?) met **Pietertje Hermens**, die op 17-6-1687 Heijltjen, op 14-4-1689 Hermen (get. Teuntje Jans), op 3-8-1692 (Leerdam) Metje en op 12-3-1696 Neeltje (get. Neeltjen) laten dopen. In Kedichem vinden we dit zelfde huwelijk: 15-2/9-3-1687 huwt Gijsbert Jansse, JM van de Schoonderwoertsen Diefdijk met **Petertje Hermens de Goede**, JD van Kedichem. Ook komen we regelmatig een **Gijsbert Jans van Bu(e)ren** tegen; deze overlijdt echter vòòr 1695, want op 14-12/30-12-1687 trouwt zijn weduwe **Maria Jans** te Vianen met weduwnaar **Cornelis Arijse Werkhoven**. Ook in het nabije Noordeloos vinden we een **Gijsbert Janssen**. Deze trouwt aldaar "met attestatie van Gijsen Oudekerck" in eerste echt op 30-12-1685 met **Jannickje Pieters**, j.d. van Peursum.

Het is waarschijnlijk dat Gijsbert Kiep en Jenneke Kiep kinderen uit één gezin waren. Hierop duidt een passage in het lidmatenboek van Asperen:

Den 4 April 1702 zijn tot leden deser Gemeente van mij aangenomen en hebben dese op Paschen die eerstemaal gecommuniceerd
(ondermeer:) **Jenneken Kibe**
Gijsbert Jansen Kibe

De nieuwe predikant was mogelijk als enige de schrijfkunst meester en schreef de naam Kiep op zoals hij hem hoorde: Kibe. Over de verbastering bestaat nauwelijks twijfel omdat we vanaf 1696 in Asperen vermeldingen aantreffen van Jenneke Kiep, naast Gijsbert Jansz Kiep in Heukelum. Het ligt dan ook voor de hand dat sprake is van kinderen uit één gezin. Omdat Jenneke steevast wordt genoemd als Jenneke Kiep mogen we aannemen dat beide kinderen die achternaam reeds in het gezin voerden en dat hun vader ook reeds die naam voerde. Om die reden mag worden uitgesloten dat bijvoorbeeld Jan Gijsberts van 't Zand, JM van de Schoonderwoertsen Diefdijk, met ondertrouw te Leerbroek en huwelijk te Schoonderwoerd op 8-4-1657 met Metje Jans, JD uit het Laageind van Middelkoop, vader zou kunnen zijn van Gijsbert Jans Kiep.

Eerdere vermeldingen van een Kiep komen we in de lidmatenregisters van Asperen niet tegen. Bij de inventarisatie van lidmaten van 28-9-1706 staat Gijsbert Jansz Kiep te Asperen geregistreerd, evenals in 1719. In 1737 komen noch hij, noch andere Kiep-en daarin nog voor.

II Gijsbert Jansz Kiep (ook wel Gijsbert Janssen), geb. circa 1665, overl. na 18-8-1720
tr. (1) Heukelum 23-2-1687 **Neel(t)ke Cornelis Vroege**, geb. na 5-7-1655, bij haar huwelijk van Leuven, overl. enkele dagen vòòr 11-1-1705 te Asperen, JD van Cornelis Cornelisz Vroege en (otr. Woudrichem 5-7-1655) Maijke Jansdr van Buren (van Leijenburg)

Van het huwelijk werd de volgende aantekening gemaakt in het kerkeboek:

1687 Den 23 febr. Gijsbert Janssen J. m. tot Leuven met Neelke Cornelis J. D. mede tot Leuven onder de Baronnije van Heukelom na dat hare drij houwelijkse afroepingen sonder verhinderinge gehadt hadden, sijn bij ons wettigh getrouwt

1687 Den 23 febr: Gijsbert Janssen J.M. tot Leuven met Neelke Cornelis J.D. mede tot Leuven onder de Baronnije van Heukelom na dat hare drij houwelijkse afroepingen sonder verhinderinge gehadt hadden, sijn bij ons wettigh getrouwt

Uit het eerste huwelijk:

1. Cornelis, doop Heukelum 13-4-1687. Cornelis krijgt een omvangrijk nageslacht. Het merendeel van de thans levende KIEP-en stamt van hem af.

Bij de doop werd aangetekend:

Den 13 April gedoopt het kint van Gijsbert Janssen en Neelke Cornelis woonenden op Leuven het kint heet Cornelis Getuijge de vader en Ariaentje Vossen die het geheven heeft

Den 13 April gedoopt het kint van Gijsbert Janssen en Neelke Cornelis woonenden op Leuven het kint heet Cornelis Getuijge de vader en Ariaentje Vossen die het geheven heeft.

Op 7-4-1719 doet Cornelis Kiep JM belijdenis en zit voor 't eerst aan aan het H. Avondmaal. De toevoeging JM is verwarrend omdat hij al in 1710 trouwt.

2. Hilleke, doop Heukelum 20-3-1689, overl. waarschijnlijk vòòr 27-11-1692

Bij de doop werd te Heukelum aangetekend:

ged. het kind van Gijsbert Jansse en Neelke Vroegen op den Wilsheuvel. het kind heet Hilleke. Get. de vader en Catharina Jans die het geheven heeft.

Van de doop werd te Asperen aangetekend dat de ouders wonen aan de "Agterdijck".

3. n.n., doop Vuren 9-3-1690

Bij de doop werd aangetekend:

1690 9 Feb. Gint, een kind van Evre Evrelby (Babbe) oudre & Maria Willem — } ouders
& Maijke Gysberts Getuijge — }
t. g. Mart — een kind van (n.n.)
van Gijsbert Janssen & Neelke Cornelis — } ouders
t. 5 Apr. Cornelis, een kind uit Brachel.

Een kind van Löven van Gijsbert Janssen en Neelke Cornelis

Van twijfel over de bedoelde personen kan nauwelijks sprake zijn. Opmerkelijk is dat de predikant kennelijk vergeten was de doop in te schrijven en dat dit later alsnog is gebeurd. Toen was hij kennelijk inmiddels wel de naam van het kind en de getuigen vergeten. De doop te Vuren kan verband houden met hoog water, waardoor de kerk van Asperen onbereikbaar was. Een andere optie is dat het kind dood is geboren.

4. Hilleke, doop Asperen 27-11-1692.

De vader is Gijsbert Jans, wonend aan "de Agterdijck". Doopgetuige is tevens Jenneke Pieters.

Op 12-4-1716 zit Heijltje Kiep voor 't eerst aan aan het H. Avondmaal en doet belijdenis.

5. **Maaijke**, doop Asperen 8-3-1696, overleden Almkerk ca. 1721
Doopgetuige is Wijntje Jansz Verduijn.
Maaijke tr. Almkerk 1720, **Klaas Donkersloot**, geb. Almkerk ca. 1696, z. van Philip Donkersloot (doop Rijswijk, 5-1-1667) en (huw. Almkerk 3-6-1691) Caetje Claes; zie ook Nederlands Patriciaat 24.
6. **Jan**, doop Asperen 29-1-1699
Bij de doop werd aangetekend (T = testis: getuige; Pater = de vader)
V: *Gijsbert Janssen*, M: *Neelken Vroegen*, T: *Pater en Jenneken Peters*
7. **Gijsbert**, doop Asperen 2-2-1702
Bij de doop werd aangetekend:
V: *Gijsbert Janssen Kiep*, M: *Neelken Vroegen*, T: *de Vader en Jenneken Peters*
8. **Neeltjen**, doop Asperen 11-1-1705
Bij de doop werd aangetekend:

11 Januarij Gijbert Janssen Kiep.
M. Neelken Vroegen: Mortua post partum.
Sp. Neeltjen.
G. de Vader en Wentjen Jansz Verduijn.

Uit de aantekening "mortua post partum" blijkt dat de moeder bij de geboorte in het kraambed is overleden.

tr. (2) Heukelum 18-10-1705 (ook otr. Asperen 3-10-1705 met huw. te Herwijnen op 18-10-1705) **Lyken Dirsz van Ooijen**, geb.-...-....., weduwe van Gijsbert van de Wetering (te Asperen; Huijbert te Herwijnen), bij haar huwelijk van Herwijnen, overl. vermoedelijk Heukelum 28-12-1727, dr. van en

Opvallend is dat bij de inventarisatie van de lidmaten te Asperen in 1706, waar doorgaans gehuwden tezamen worden genoemd, we Gijsbert Jansz Kiep alleen vinden, zonder opgave van een vrouw.

In het gaarderegister (= ontvangen belastingen) van Heukelum vinden we de vermelding dat op 28-12-1727 in de Classis Pro Deo (= gratis, vanwege het

ontbreken van enig vermogen) het lijk is aangegeven van Lijcke op Leuven. Het is waarschijnlijk dat deze vermelding Lijken Dirsz van Ooijen betreft.

In 1704 schrijft de predikant in het lidmatenboek van Heukelum ondermeer:

Den 19 Martij 1704 zijn tot leden deser Gemeente aangenomen en hebben op Paschen den 23 Martij die eerstemaal gecommuniceerd
(ondermeer:) *Lijken Derks*
Hilleken Gijsberts van Leuven

Het is waarschijnlijk dat met Hilleken Gijsberts van Leuven de drie dagen voor Pasen juist 15 jaar geworden dochter van Gijsbert Jansz Kiep moet zijn bedoeld. Bij de lidmateninventarisatie te Asperen van 28-9-1706 wordt ze echter in één adem genoemd (één adres?) met Gijsbert de Swart. En wie is deze Lijken Derks? Is het de latere pleegmoeder van Hilleke?

In Heukelum komen we een Lyken Derks tegen, gehuwd met Rijk Hermens. Haar laatste kind van Rijk Hermens werd te Asperen op 13-4-1704 gedoopt kort na het overlijden van zijn vader: vermeld wordt "was dood. Rijk Hermens". Het kind werd naar zijn overleden vader Rijk genoemd. Mogelijk is de op alledag lopende weduwe aan het Avondmaal aangeschoven en is zij de door de predikant bedoelde Lijken Derks.

We moeten wel bedenken dat Gijsbert Jansz Kiep toen nog geen weduwnaar was en dat, na het overlijden van zijn vrouw in januari 1705, zijn tweede vrouw Lyken Dirsz van Ooijen in oktober 1705 uit Herwijnen kwam.

In Asperen vinden we echter op 1-2-1722 de doop van Lijke, dochter van Hermen Rijk den Ouden en Pieternelle Dirks van Oijen met als getuige Lijke Dirks. Bij de doop van het volgende kind Marie op 12-9-1723 te Asperen blijkt deze getuige Lijke Dirks van Oijen te zijn. Op 6-8-1724 getuigt Lijke Dirkse van Oijen bij de doop van de tweeling Cornelia en Maria van Hermen Rijken en Pieternel Dirkse van Oijen. Het paar laat na 1725 nog een aantal kinderen dopen; Lijke Dirkse van Oijen getuigt nog op 6-11-1729.

Hoe liggen deze familierelaties? Is er soms sprake van slechts één Lijke Dirks van Oijen die begin 1704 weduwe wordt van Rijk Hermens, kort daarop weer weduwe wordt van Gijsbert van de Wetering, en tenslotte eind 1705 trouwt met Gijsbert Jansz Kiep? Nader onderzoek zal wellicht uitsluitsel kunnen geven.

Uit het tweede huwelijk:

9. **Huybert**, gedoopt Asperen 28-7-1707, overl. vòdr 16-2-1748.

De vondst van Huijbert toonde aan dat een kleine, thans nog levende tak in de omgeving van Haaften ook tot de genealogie behoort. Binnen deze tak is de familierelatie steeds ontkend.

21 Sept. v. Jan Cornelis Dijkster
 M. Neeltje van Meemuh
 Enne kinderen, & eenen Antoonij Jantzen Andrey
 van Meemuh, en Balke de Jong & Andrey Cornelis
 de ges. Jantze Cornelis Dijkster en Janneke Gijbertse
 van Meemuh.
 J. v. Gijbert Jansz.
 M. Lyke Dirks.
 K. Huijbert.
 G. de vader en Jenneke Dirks.
 21 Sept. v. Leender de Gid.

V: Gijbert Jansz, M: Lyke Dirks, K: Huijbert, G: de vader en Jenneke Dirks

10. Leijntje, doop Asperen 22-2-1711

Van de doop is slechts aangetekend: V: Gijbert Kiep M: (blanco) K: Lijntje G: (blanco)

tr (1) Asperen 22-6-1726 (otr. 30-5-1726) **Dirk van O(o)ijen**, geb. Delwijnen

Uit dit huwelijk:

1. **Gijbert**, doop Asperen 17-5-1728, getuige Christina van Oijen
2. **Arien**, doop Asperen 12-11-1730, getuige Jantje Beverlo

tr (2) Asperen 10-3-1736 (otr. 15-2-1736) **Willem Schouwenburg** (ook: van Kouwenberg), wonende te Vuren

Uit dit huwelijk:

3. **Gijbert**, doop Vuren 3-11-1737

Otr. 3. Nov. is gedoopt de doop van
 Willem Schouwenburg
 en Lijntje de ges. genade Gijbertse

4. **Willem**, doop Vuren 7-1-1742

1742 den 7 Jan. de dochter van Lijntje Schouwenburg
 (zijnde de vader reelt overleden)
 gen. Willem.

Uit de doopinschrijving blijkt dat Willem een dochter is, die naar haar, tijdens de zwangerschap overleden, vader werd vernoemd. Vroeger kwam dat wel vaker voor.

tr (3) Vuren 23-6-1742 **C(or)nelis Peterse "van Brakel"**, weduwnaar

Van dit huwelijk werd aangetekend:

den 23 Junij zijn bij ons in wettige ondertrouw opgezette
 Cnelis Peterse van Brakel wed. en Lijntje Kiep
 wed. B. te Vuren en zijn na 3 overkennende voor
 stellingen in den eften staat ingeleget.

Uit dit huwelijk:

5. **Maria**, doop Vuren 14-7-1743
 Getuige is Geske van der Maar
6. **Gijbertje**, doop Vuren 18-12-1745
 Aangetekend werd:

Bij het houden onzer bedestonde is gedoopt Gijbertje, dochter van Cornelis van Brakel en Leentje Kip. Als getuige stond mede des moeders zuster wonende tot Hellowou
 Die zuster moet dan zijn Hilleke of Neeltje.

tr (4) Vuren 23-4-1752 **Huyg Gerritse Beun**, weduwnaar van Arike van den Berg, bij zijn huwelijk van Herwijnen

Van dit huwelijk werd aangetekend:

1752. aort.
 Zijn ondertrouw Huyg Gerritse Beun Wed. van Arike van den Bergh
 Lijntje Kiep. De duiwe van Cornelis van Brakel: sijnde dese personen den
 23 April 1752 tot Vuren in den Egt ingeleget.

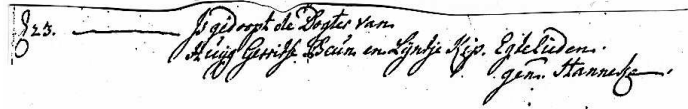
1752: Maert 29 Sijn ondertrouwt Huyg Gerritse Beun Wed: van Arike van den Bergh en Lijntje Kip Weduwe van Cornelis van Brakel; sijnde dese personen den 23 April 1752 tot Vuren in den Egt ingesegent.

Huyg Gerritse Beun, jm van Herwijnen, trouwde Arike van den Bergh, jd van Vuren, in voor beiden eerste echt op 3/25-5-1732 te Vuren. Kinderen uit dat huwelijk waren (doop te Vuren) Maijke (11-5-1732), Cnelis (6-6-1745) en Hendrik (12-11-1741).

Uit dit huwelijk:

7. **Hanneke**, doop Vuren 23-4-1752

Als moeder wordt geschreven Lijntje Kip

11. **Hilleken**, doop Asperen 25-2-1714,

Aangetekend wordt: V: *Gijsbert Kyp*, M: *Lijken Dirks*, G: *Neelken Gijsberts*

12. **Joost**, doop Asperen 3-12-1716, mogelijk overl. Asperen 16-7-1723 (zie Vianen 5, p. 53)

Getuige Jannetje Beverloo

13. **Hilleke**, doop Asperen 18-8-1720

Aangetekend wordt: V: *Gijsbert Jansz Kiep*, M: *Lijke Dirks van Oijen*, G: *Neelke Gijsberts*

Cornelis Gijsbertsz Kiep, de oudste zoon van Gijsbert Jansz Kiep, noemt zijn oudste zoon uiteraard Gijsbert.

Gijsbert Kiep, doop Asperen 20-3-1712, overl., kooiman (1742), zv Cornelis Gijsberts Kiep (IIIa) (Heukelum 13-4-1687) en Heijltjen Gijsberts van Beest, otr Asperen 19-4-1737, tr. Asperen 12-5-1737 **Neelke Pieterse van Ha(a)ren**, jonge dochter van Asperen, gedoopt Heesbeek

Op 17 augustus 1772 werd Heukelum getroffen door een ramp. Hendrik Sar had brand gesticht en de omliggende rieten daken vatten door de stevige wind ook vlam. Uiteindelijk brandde het halve stadje tot de grond toe af. De brandstichter werd berecht en ter dood veroordeeld.

Willem Kiep, het achtste kind uit het huwelijk van Gijsbert Kiep, was getuige in het proces tegen Hendrik Sar.

8. **Willem**, doop Asperen 29-1-1756 (V a)

otr. Asperen 12-12-1786, tr. Asperen 11-1-1787 **Barber Pannekoek**, van Asperen

Kinderen uit dit huwelijk:

1. **Neeltje**, doop Asperen 27-1-1787, tr. Asperen 19-10-1815

Johannes Meijer

2. **Caspar**, geb. Asperen 19-7-1789, doop Asperen 26-7-1789

3. **Gijsbert**, geb. Asperen 2-2-1791, doop Asperen 3-2-1791, werkmán (1816)

tr. Asperen 6-12-1815 **Anneke van Yperen**

Kinderen uit dit huwelijk:

1. **Willem**, geb. Asperen 10-3-1816

Vader Gijsbert woont op het adres N108 en kan schrijven. Getuigen bij de aangifte zijn Gerrit Blom (24), werkmán en Johannes Meijer (26), werkmán.

2. **Jantje**, geb. Asperen 4-10-1817

Vader Gijsbert woont nu op het adres N50.

Getuigen bij de aangifte zijn Huibert Neijdam (53) slachter, wonende N48 en Casper Brugmans (67), werkmán, wonende N47.

3. **Willem**, geb. Asperen 4-11-1821

Vader Gijsbert woont nu in de Achterstraat.

Getuigen bij de aangifte zijn de burens Johannes Hoeke (52), arbeidsman en Reijk Pannekoek (66), arbeidsman.

Zoon Willem emigreert naar de Verenigde Staten van Amerika.

4. **Huibert**, geb. Asperen 27-5-1826

Vader Gijsbert woont nu op het adres A5.

Getuigen bij de aangifte zijn de burens Jacobus Boet (34), arbeider en Johannes Georg Somer (26) werkmán.

4. **Barber**, geb. Asperen 29-1-1793, doop Asperen 3-2-1793

In het rechterlijk Archief van de Stad Heukelum (inv. nr. 3) is een omvangrijke registratie van de verhoren van Hendrik Sar te vinden. Ze geven een belangrijke kleuring aan de familiegeschiedenis. Ook voor niet familieleden is het interessant om hiervan kennis te nemen. Zie ook: Maanen, R.H.C. van, 'Hendrik Sar en de stadsbrand in Heukelum in 1772' in Jaarboek *Tabula Batavorum*, 2002, p. 59-70
De volgende passages uit het verhoor zijn daarom integraal opgenomen.

PORT BETAALD

GORINCHEM

Den 7^e September 1772 Articulen gedaan maken en aan de Edele Agtb.Heeren
Scheepenen der Steede Heukelum overgegeeven uit naam en de van
Coram alle de Scheepenen. weegens Laurens de Groot Drossaart der voorn. Steede
Omme daar op te hooren en confronteren de persoon van
Hend: Zar tegens Willem Kiep wonende te Heukelum

De getuige en gevange te vragen of zij elkander kennen

De getuige andw. Ja

Hend. Sar de gevange andw. Ja

Aan den gevange te vragen of hij iets teegen de getuigen weet in te brengen waarom dezelve
geen geloof zoude verdienen

De gevange zegt dat hij op 't schavot is geweest en dus geen geloof meriteert

De gevange te vragen anders hem aan te zeggen

Art 1

Dat hij gevange op dingsdag wanneer des maandags brand te Heukelum is ontstaan hem getuige
is teegen gekomen omtrent den stijlen dijk buiten de westpoort te Heukelum

De getuige andw. Ja

Den gevange andw. denzelve niet gezien te hebben.

*De getuige zegt nader dat hij het paard het ruintje van Joost Kleijn dat Christiaan Jutting mede
na gorkom was geweest na de wijde had gebragt en doen hij weder na huis toe kwam de
gevangen ontmoetende.*

De getuige en gevange persisteren bij deezen.

2

dat hij getuige teegens den gevangene gezegt heeft dat is een bedroefde brand geweest

De getuige andw. Ja

De gevangen andw. zulks niet te weten.

3

Dat hij gevange teegens de getuige gezegt heeft Ik wou voor den donder dat het in vier hoeken in
den brand stond

De getuige andw. Ja

De gevange andw. den jonge niet gezien veel minder dat tegen hem gezegt te hebben.

Dit merk steld + Hendrik Sar

Aldus bij de getuige en gevange geantwoord als bij yder articul genoteerd staat en hebben bejide
daar bij gepersisteert en de gevangene ondertijkend (onderstont.). Bij mij president Scheepen in
plaats van den Sris. getijkent (get.) Lodewijk van Mil.

Slot volgt in *Aqua Vitae* 2004-1.

Afzender
NGV afdeling Betuwe
Achterstraat 22
4054 MT Echteld